Forex’te 1/400 Kaldıraç İddiası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	17.12.2024	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/1095	2024/9133	HMK 353/1-b-1, HMK 370/1, 6502 s. K. m.73/2

ÖZET

Forex yatırımcısının 1/100 yerine 1/400 kaldıraç uygulandığı ve fiyatların süzgeçsiz aktarıldığı iddiasıyla istediği 300.825,08 USD zarar; iddiayı destekleyen belge bulunmadığı ve kaybın yatırımcının pozisyonlarından doğduğu, illiyet bağı ispatlanamadığı gerekçesiyle reddedildi, karar onandı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/forex-1-400-kaldirac-iddiasi-illiyet-bagi-2024-9133/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2024/1095 E. , 2024/9133 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 43. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2020/2007 Esas, 2023/1201 Karar

HÜKÜM : Esastan ret

İLK DERECE MAHKEMESİ : İstanbul 1. Tüketici Mahkemesi

SAYISI : 2019/16 E., 2020/448 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının 18.04.2013 tarihinde davalı aracı kurum ile Kaldıraçlı Alım Satım Sözleşmesi imzalayarak hesap açtığını, davalı aracı kurumun ilgili mevzuat ve sözleşme hükümlerine göre 1/100 kaldıraç oranıyla işlem gerçekleştirmesi gerektiği halde, bilgi işlem altyapısını kaldıraç oranının yüksek uygulanmasına izin verecek şekilde dizayn etmek suretiyle davacının 1/400'e kadar ulaşan kaldıraç oranlarıyla işlem gerçekleştirmesine imkân sağlayarak daha yüksek risk almasına neden olduğunu ve 18.04.2013-22.01.2014 döneminde 300.825,08 ABD Doları tutarındaki varlığını kaybetmesine neden olduğunu, davalı aracı kurumun almış olduğu yetki belgesi nedeni ile alım satım fiyatlarını bizzat belirleme yetki ve otoritesinde olduğunu, ancak bu fiyatları bir takım yabancı kurumların fiyatlarına entegre ederek fiyat oluşum mekanizmalarındaki özel durumları, belirli zaman dilimlerindeki geçici olağan dışılıkları bu entegrasyon nedeni ile herhangi bir süzgeçten geçirmeden doğrudan müşterisine yansıtmakla Sermaye Piyasası Kuruluna (SPK) düzenlemelerinin kendisine yüklediği adil ve dürüst olma ve genel piyasa koşullarına uygun nesnel fiyat belirleme yükümlülüğüne aykırı davrandığını, davalı aracı kurumun müşteriye kendisini "Piyasa Yapıcı" gibi tanıtarak aldattığını, aslında fiyatları kendisinin belirleyemediğini ve fiilen yabancı kurumun aracısı gibi hareket ederek piyasa fiyatı diye müşterisine empoze ettiği fiyatın aslında kendisini hedge ettiği yabancı bir kurumdan aldığı fiyat olduğunu, davalının teknik alt yapısının buna elverişli şekilde dizayn edilmediğini, piyasa yükselirken müşterinin verdiği düşük fiyatlı emrin sistem tarafından kabul edildiğini, ancak müşteriye piyasa fiyatının yükseldiği ve verilen emir fiyatının piyasa fiyatına göre düşük kaldığı bilgisinin verilmediğini, bu sistemin tek taraflı olarak müşterinin zararına aracı kurumun kâr etmesine sebep olduğunu, davalı aracı kurumun bu şekilde hareket ederek şeffaflık yükümlülüğüne uymadığını, buna ek olarak davacının kaldıraç oranının hesaplanma şekli ve muhtemel sonuçlan hakkında yeterince bilgilendirilmediğini, bu durumun aynı zamanda müşterinin bilgisizlik ve tecrübesizliğinden faydalanılarak yüksek riskler almasına, gereksiz işlem yapmalarına da ortam hazırladığını, bu durumun da mevzuata aykırı olduğunu, davalı aracı kurumun hukuka aykırı teminat hesaplama biçimi nedeni ile davacının hesaplan resen kapatma (Stop-Out) seviyesinin altında kalan özvarlığını dahi koruyamadığını ileri sürerek davacının davalının mevzuata aykırı uygulamalardan dolayı sürekli olarak hesabına ek teminat yatırmak durumunda bırakılarak 300.825,08 ABD Doları tutarında bir varlığını kaybetmesine sebep olduğundan bu zararın yasal faizi ile birlikte davalı aracı kurumdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacıya gerekli bilgilendirmelerin yapıldığını, davacının davalıya daha önce kaldıraçlı ürünlere yatırım yaptığını ve oldukça tecrübeli olduğunu ifade ettiğini, yazılım sistemlerinin yaygın kullanılan bir altyapı sistemi olduğunu, davacının davalı tarafından sistemde bekleyen emirlerinin usulsüz şekilde iptal edildiği iddiasının gerçeği yansıtmadığını, davalı tarafından davacıya herhangi bir yatırım tavsiyesi verilmediğini, davalının SPK tarafından denetlendiğini, sözleşmeye aykırı bir uygulamanın yapılmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesince, taraflar arasında ve 18.04.2013 tarihli Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi bulunduğu, sözleşme öncesi Müşteriyi Tanıma Formu, Risk Bildirim Formu, Internet Üzerinden Yapılacak İşlemlere İlişkin Sözleşme gibi tamamlayıcı nitelikte sözleşme ve beyanların usulüne uygun şekilde yapılmış olduğu, davacının mevzuata aykırı olarak 1/400 oranının uygulandığına ilişkin davacı iddialarını destekler nitelikli bir belge bulunmadığı, dava konusu işlemlerin çok büyük oranda MT4 işlem platformu kanalıyla yapıldığı, sadece 164 adedinin telefon kanalıyla yapıldığı dolayısıyla da davacı yatırımcının davalının müşteri temsilcileri (dealer) tarafından hatalı yönlendirildiğine ilişkin bir bulgu bulunmadığı, sermaye piyasası işlemlerinin mevzuata aykırılığı yönünde denetleme yetkisini haiz SPK'ya yapılan şikayet neticesinde SPK tarafından yapılan inceleme neticesinde de mevzuata aykırı bir uygulamanın tespit edilemediği, FX işlemlerinin haftanın her günü günde 24 saat gerçekleştirilebildiği, tek bir aracı kurumun ticareti yapılan varlıkların fiyatı üzerinde yönlendirici etkisinin olamayacağı, sadece genel ekonomik/ finansal koşullar, merkez bankalarının açıklamaları, küresel çapta önemli olaylar vs, gibi etmenlerden etkilenebileceği, taraflar arasında sözleşmede aracı kurumun fiyatlara müdahale koşullarının belirlendiği, bunun dışında sözleşmeyi veyahut SPK düzenlemelerini ihlal edecek bir müdahalenin dosya kapsamında bulunmadığı, davacının iddia ettiği kaybın zarar olarak nitelendirilemeyeceği, ilave teminat yatırılması zaruretinin ortaya çıkmasının davacının hatalı pozisyon alma/yatırım alma kararlarından kaynaklandığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı tarafından istinaf edilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesince, uluslararası bankalar hemen hemen tüm döviz çiftlerinde ve altın, gümüş gibi spot emtialarda piyasa yapıcısı olarak bulunduğu, bu bankaların forex piyasalarında fiyatların oluşmasını sağladığı, fiyatları oluşturan bu uluslararası bankalardan, forex aracı kurumlarına fiyatların networkler sayesinde iletildiği, forex şirketlerinin de bu networklerden gelen fiyatlar üzerine kendi gelirlerini koyarak son kullanıcıya yani yatırımcılara iletildiği, dolayısıyla, davalının müşterilerine sunduğu fiyatlar üzerinde hiçbir kontrolü bulunmaması, piyasa fiyatlarından sapıp sapmadıklarını, adil olup olmadıklarını kontrol etme güç ve iradesinin bulunmamasının onun Tebliğin 2/a maddesi anlamında piyasa yapıcısı olma sıfatına bir etkisi bulunmadığı, kaldı ki, bilirkişiler tarafından, iddia olunan zararın davacının forex işlemlerini de vadeli işlemler mantığı ve alışkanlığı ile karşılıklı alım satım pozisyonları açarak aşırı risk almaya devam etmesinden ve sonuçta işlem yapabilmek için yatırmış olduğu teminatlarını kaybetmesi sonucu olduğu, buna göre, aracı kurumun temsilci ya da piyasa yapıcı olmasının iddia olunan zararla illiyet bağının ispatlanamadığı, sonuç olarak ilk derece mahkemesince davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik görülmediği gerekçesiyle davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ İNCELEMESİ

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dava, Forex piyasasında kaldıraçlı işlemler nedeniyle kaldıraç oranının fazla uygulanmasından doğan davacının uğradığı zararın davalılardan tahsili istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (6100 sayılı Kanun) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin birinci alt bendi, 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 inci maddeleri.

3. Değerlendirme

Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Kanun'un 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacının temyiz itirazının reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın 6100 sayılı Kanun'un 370 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372 nci maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 73 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince tüketici mahkemelerinde tüketici tarafından açılan davalar harçtan muaf olduğundan, davacıdan harç alınmasına yer olmadığına, 17.12.2024 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.